

побудувати самостійний образний ряд [7].

Аналізуючи інтертекстуальні зв'язки вірша О. Миронова, дослідник виокремлює філософсько-понятійну структуру твору. На нашу думку, методологія, яка застосована А. Несторовим, є адекватною, але неповною. Герменевтичний аналіз, який полягає у створенні нових смислів за допомогою тлумачення, не обмежується констатуванням асоціацій, які певний художній твір викликає у реципієнта.

Проте, дослідження А. Несторова є одною з перших спроб застосувати герменевтичну методологію до аналізу поетичного тексту, та, на нашу думку, може стати частиною більш глибокого дослідження.

Список використаної літератури

1. Васильева В.В. Понимание поэтического текста (А.С. Пушкин «Бесы») [Электронный ресурс] / В.В. Васильева // Герменевтика в России. – 1999. – Т. 3, Вып. 1.
 2. Креминский В.И. Особенности герменевтической интерпретации художественного произведения [Электронный ресурс] / В.И. Креминский // Культура народов Причерноморья. – Том 14. – Режим доступа: http://elib.crimea.edu/index.php?option=com_content&task=view&id=66
 3. Вольский А. Герменевтика поэтического текста [Электронный ресурс] / А. Вольский. – Режим доступа: <http://biblioteka.org.ua/book.php?id=112000122&p=14>
 4. Чумак-Жунь И.И. Дискурсивное пространство поэтического текста: образное слово в русской лирике конца XVIII – начала XXI веков / И.И. Чумак-Жунь. – Автореферат дис... доктора филол.н. 10.02.01 – русский язык. – Белгород, 2009. – 23 с.
 5. Кукулин И. Вдумчивое непонимание: возвращение герменевтики [Электронный ресурс] / И. Кукулин // НЛО. – 2003. – № 61. – Режим доступа: <http://magazines.russ/nlo/2003/61/kuku.html>
 6. Гадамер Г.Т. Лирика как парадигма современности / Г. Т. Гадамер // Актуальность прекрасного. – М.: Искусство, 1991. – С. 145 – 155.
 7. Нестеров А. Герменевтика, метафизика и «другая критика» [Электронный ресурс] / А. Нестеров // НЛО. – 2003. – № 61. – Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/nlo/2003/61/nester.html>
- Стаття надійшла до редакції 17 червня 2011 р.

У. М. Bumbur

HERMENEUTICS AND POETRY

The given article is devoted to the hermeneutic methodology of the analysis of a poetic text. The actuality and adequacy of the approach, its basic peculiarities are pointed out, the attempt to apply hermeneutic analysis of the poetic text is described.

УДК 070.1:050.9(477.62)"1991/2010"

І. О. Вялкова

МАРІУПОЛЬСЬКІ АЛЬМАНАХИ 1991-2010РР.

В статті проаналізовано альманахи м.Маріуполя за період 1991-2010рр. Надано їх загальну характеристику (тип альманаху, період існування, жанрово-тематичне наповнення, автори видань). Розглянуті публікації в місцевій та регіональній пресі, що висвітлюють діяльність маріупольських альманахів.

Ключові слова: альманах, місто Маріуполь, електронний альманах, фотоальманах, жанр, тема.

З проголошенням незалежності України маріупольська журналістика, як і журналістика всієї країни, вступила в новий, більш якісний етап свого розвитку. Час пропонував їй нові можливості та перспективи, які треба було раціонально реалізувати. Але для цього потрібні були належні умови. Перші п'ять років незалежності не могли надати їх в повному обсязі, зважаючи на політико-економічну нестабільність в країні загалом і в місті зокрема. Але творчий потенціал Маріуполя ніколи не знаходився в стані застою. Саме тому вже у 1996 році в місті вийшов перший з часів проголошення незалежності «Азовский морской альманах», який заклав певні традиції маріупольської альманахової літератури та журналістики. Згодом почали з'являтися й інші альманахи, творчий доробок яких наразі важко переоцінити.

Відповідно до цього **метою** даної роботи є комплексне дослідження маріупольських альманахів 1991-2010рр. Поставлена мета передбачає вирішення наступних **завдань**: 1) дослідити кількість виходу маріупольських альманахів у світ за роками; 2) схарактеризувати їх жанрово-тематичне наповнення; 3) розподілити маріупольські альманахи на групи в залежності від особливостей наповнення; 4) розглянути матеріали в місцевій та регіональній пресі, які висвітлювали діяльність редакційних колективів маріупольських альманахів, що сприяло розширенню меж популяризації даного типу видань.

Актуальність теми зумовлена тим, що альманахи міста Маріуполя зазначеного періоду ще не ставали предметом наукового дослідження. Тому **джерелами** даної роботи стали безпосередньо самі альманахи, а також матеріали про їх діяльність в пресі міста та регіону.

З 1991р. до сьогодні в Маріуполі було здійснено видання близько 8 різних альманахів (маються на увазі лише ті, які були офіційно зареєстровані), які й стали об'єктом дослідження. Визначити ж точну цифру практично неможливо, адже постійно з'являються самвидави, вихід яких важко відстежити (наприклад, це стосується так званих студентських та шкільних альманахів). Кількість виходу маріупольських альманахів у світ не завжди була стабільною, але в середньому майже щороку (крім періоду 1991-1995рр.) видавалося 1-2 альманахи (Додаток 1, 2).

Додаток 1

Альманах	Рік виходу
«Азовский морской альманах»	1996, 1998, 2002
«Альманах»	2005
«Маріуполь»	1998, 1999
«Приазовье. Портрет современника»	2005
«Прибой»	2002, 2003, 2007
«Симфония труда и слова»	2008
«Территория детства»	2008
Електронний альманах «Вперед, Пегас!»	2009, 2010

І. Франко вважав, що «... кожна література, яка тільки зароджується або відроджується, починається з періоду метеликів та принагідних брошур, після чого проходить період альбомів та альманахів, поки, нарешті, не дійде до журналів і періодичних видань» [1, с. 95]. Але щодо Маріуполя правомірно було б зазначити, що період активного розвитку альманахів не був перехідним етапом до початку формування преси в її сучасному вигляді. Адже вони розвивалися паралельно, саме тому маріупольські альманахи становлять окрему ланку в загальному літературному та журналістському процесі міста.

Рік	Назва альманаху
1996	«Азовский морской альманах»
1998	«Азовский морской альманах», «Маріуполь»
1999	«Маріуполь»
2002	«Азовский морской альманах», «Прибой»
2003	«Прибой»
2005	«Альманах», «Приазовье. Портрет современника»
2007	«Прибой»
2008	«Симфония труда и слова», «Территория детства»
2009	Електронний альманах «Вперед, Пегас!»
2010	Електронний альманах «Вперед, Пегас!»

Спільною рисою більшості маріупольських альманахів можна вважати те, що вони найчастіше були приурочені до певної дати, ювілею (наприклад, до 125-річчя Азовського морського пароплавства – «Азовский морской альманах», 1996; 220-, 225-, 230-річчя Маріуполя – «Маріуполь», 1998; «Прибой», 2003; «Территория детства», 2008; 50-річчя Відкритого акціонерного товариства «Азовмаш» – «Симфония труда и слова», 2008) та здебільшого створювалися за активною участю літературних товариств міста («Созвездие Лиры», «Азовье», «Моряна», «Парнас»).

Авторами маріупольських альманахів виступали видатні діячі міста й країни загалом, члени Спілки письменників України (А. Білоус, Г. Мороз, С. Алимов, Л. Кір'яков, М. Новосолов). Місцеві журналісти, члени Національної спілки журналістів України також внесли великий творчий доробок в альманахи (Н. Харакоз, С. Гольдберг, С. Кутняков, С. Бережна, А. Василенко). Таким чином, підтверджується думка, що писати для альманаху не всякий зможе, «там треба або таланту белетристичного, або ширшого читання, більшої вправи» [1, с. 196].

Маріупольська молодь теж приймала активну участь у створенні подібних видань. До складу видань входять не тільки праці вже досвідчених митців, але й молодого покоління, зокрема в альманахах «Дебют», «Территория детства», «Коллаж», «Вдохновение», «Первоцвет». У літературному альманасі «Дебют», який вийшов у школі №40 Маріуполя, містяться твори юних авторів-школярів. Літературно-публіцистичний альманах «Территория детства» вийшов у 2008 році з нагоди 230-річного ювілею міста. У нього ввійшли кращі вірші, оповідання, нариси, гуморески, написані юнкорами та учнями міських шкіл у різні роки, які об'єднані в тематичні рубрики. Виходу цього альманаху у світ сприяла плідна діяльність дитячого прес-центру «Класики» під керівництвом В. Н. Столярчук.

Досить цікавим фактом в історії маріупольських альманахів можна вважати відродження альманаху «Первоцвет». Він видавався ще з 1910р., але через декілька років припинив своє існування. Його другому народженню в 1990-і роки сприяла Маріупольська Олександрівська гімназія на чолі зі Світланою Юрковою.

Великий літературний потенціал закладений у творчому доробку студентства нашого міста. Це засвідчила поява альманаху «Вдохновение» факультету іноземних мов та «Коллаж» філологічного факультету Маріупольського державного університету. Студенти мали змогу розмішувати в цих виданнях не лише оригінальні вірші та прозу, але й переклади творів відомих авторів з інших мов, зроблені власноруч.

Таким чином, жанрово-тематичне наповнення маріупольських альманахів відзначається різнобарвністю, що робить їх не одноманітними, а виразними, орієнтованими на будь-які суспільні групи та їх широкі інтереси.

Окрім проведеної над альманахами журналістсько-літературної праці, маріупольські автори широко використовують в них численні ілюстрації, у тому числі й фотопублікації. І це є закономірним, адже зображальна діяльність – невід’ємна частина засобів масової інформації.

Тематика ілюстрацій тісно переплітається з ідейним полотном самих творів, вміщених в альманахах. Так, в альманасі «Территория детства», авторами якого є діти, можна побачити різноманітні ілюстрації-малюнки, зроблені ними власноруч. Альманас «Симфония труда и слова» присвячено піввіковому ювілею Відкритого акціонерного товариства «Азовмаш», саме тому ілюстрації так чи інакше переплітаються з виробничою темою.

Окремої уваги заслуговує «Азовский морской альманас», тому що він представляє собою яскравий приклад ілюстрованого видання подібного типу. Краєзнавчі публікації альманасу супроводжуються цікавим зображальним матеріалом. Це численні фотографії видатних діячів Азовського морського пароплавства (Данілкин І. Д., Передерій О. Х., Недяк Л. П., Бандура А. І, Шунін Л. Н. та ін.); морських суден, які використовувались з найдавніших часів й до сьогодні (фрегат, галера, шнява, бригантина, струг, запорізька чайка); морські пейзажі; карти («План землі Азовського війська (1865)»), історичні, побутові замальовки з життя моряків та ін.

Дуже цікавим в плані зображальної діяльності можна вважати фотоальманас «Приазовье. Портрет современника» (2005 р.). Його появі сприяла плідна праця творчої групи Донецької обласної спілки журналістів. Вперше в нашому регіоні було створено колективний портрет сучасника – героя нашого часу, працюючого на благо Приазов’я. Розповіді про найкращих людей регіону в альманасі супроводжуються фотопублікаціями, виконаними на професійному рівні в жанрі фотопортрету (фотохудожник Б. Дембицький).

Отже, використання ілюстрацій в альманасі готує читача до безпосереднього сприйняття публікацій, виховує відповідний рівень візуальної культури.

Важливе значення для подальшого розвитку видань даного типу має вихід у 2009 р. літературного альманасу «Вперед, Пегас!». Його основа – однойменна літературна сторінка газети «Ильичевец». Поступово коло неї об’єдналось багато творчих особистостей, виникла потреба у вільному спілкуванні та постійних зустрічах. За ініціативою кореспондента газети «Ильичевец» Андрія Кіора на базі прес-центру ВАТ «ММК ім. Ілліча» було створено літературний клуб «Парнас». У зв’язку з тим, що кількість авторів постійно зростала, виникла ідея розробити проект електронної версії літературної сторінки – альманас «Вперед, Пегас!» [3, с. 16].

Створення подібного альманасу має багато переваг, які зумовлені можливостями електронного простору. Усім охочим надається можливість ознайомитися не тільки з постійними рубриками («Поэзия», «Проза», «Юмор», «Публицистика»), але й з відео- й аудіозаписами, які містять твори у виконанні авторів, що є явищем унікальним для альманасів загалом. Сучасні інформаційні технології надали цьому альманасу додаткові переваги, які сприяють популяризації творчості маріупольських авторів за межами міста.

Альманас у сучасному розумінні – це «неперіодичний збірник художньо-публіцистичних текстів доволі широкого змісту, упорядкований часто за певною тематичною, жанровою чи стильовою ознакою» [2, с. 12]. В залежності від особливостей наповнення маріупольські альманаси можна умовно класифікувати на три основні групи: літературні, літературно-художні, літературно-публіцистичні (Додаток 3).

Додаток 3

Групи альманахів	Назва альманахів
Літературні	«Азовский морской альманах» «Маріуполь» «Моряна» «Приазовье. Портрет современника»
Літературно-художні	«Территория детства» «Прибой»
Літературно-публіцистичні	«Вперед, Пегас!» «Альманах» «Симфония труда и слова»

Маріупольські альманахи використовують багату палітру тем та жанрів. Найбільш поширені різноманітні за темами ліричні твори. Проза представлена матеріалами краєзнавчого характеру (про історію міста, його мешканців і загалом про все те, що стосується Маріуполя) в невеликих за обсягом жанрах (нариси, есе, замальовки, оповідання). Вибір тем, що висвітлюються на сторінках альманахів, свідчить про тенденцію поглиблення й поширення знань про рідне місто, його культурні зв'язки, творчий потенціал. Є низка альманахів, в яких мають місце суто журналістські жанри, зокрема художньо-публіцистичні. Це дає змогу говорити про розвиток саме альманахової журналістики, яка популяризує зазначену групу журналістських жанрів. Адже наразі в міській пресі відсоткова доля художньо-публіцистичних жанрів є достатньо низькою.

Велику роль у висвітленні діяльності редакційних колективів маріупольських альманахів зіграли публікації в пресі (Додаток 4).

Додаток 4

Найменування альманаху	Кількість згадувань	Найменування видання
«Азовский морской альманах»	3	«Азовский моряк» (1), «Маріупольская жизнь» (1), «Приазовский рабочий» (1)
«Альманах»	0	–
«Вдохновение»	1	«Приазовский рабочий» (1)
«Вперед, Пегас!»	4	«Ильичевец» (1)
«Дебют»	1	«Привет, ребята!» (1)
«Коллаж»	1	«Ильичевец» (1)
«Маріуполь»	5	«Акцент» (1), «Донбасс» (1), «Приазовский рабочий» (3)
«Моряна»	3	«Азовский моряк» (1), «Ильичевец» (1), «Приазовский рабочий» (1)
«Приазовье. Портрет современника»	0	–
«Прибой»	6	«Азовский машиностроитель» (1), «Ильичевец» (1), «Приазовский рабочий» (4)
«Симфония труда и слова»	2	«Азовский машиностроитель» (1), «Приазовский рабочий» (1)
«Территория детства»	1	«Приазовский рабочий» (1)

Наведені в таблиці відомості свідчать про стійкий інтерес друкованих засобів масової інформації до альманахових видань. Найбільша кількість матеріалів в газетах присвячена альманahu «Маріуполь» (5 згадувань) та його послідовнику «Прибой» (6 згадувань), причому не тільки в маріупольській пресі, а й в регіональній (газети «Донбас», «Акцент»), що свідчить про розширення меж популяризації видань м.Маріуполя.

Таким чином, в процесі підготовки маріупольських альманахів їх автори намагалися врахувати сучасні культурно-духовні потреби міста та реалізувати їх у виданнях з найбільшою ефективністю. Виконують альманахи і прикладну функцію: сприяють «...вихованню молодого покоління, особливо тепер, коли частково втрачені соціальні орієнтири та цінності, коли не тільки дівчата, але й хлопці всієї землі не можуть знайти себе в потоці інформаційного чистогану...» [4, с. 7].

Маріупольські альманахи за 19 років зробили величезний крок уперед. Наразі вони продовжують розвиватися, набуваючи нових специфічних рис.

Список використаної літератури

1. Кирилюк Є.П. Іван Франко. Літературно-критичні праці (1890 - 1892) // Є.П. Кирилюк, Н.Є. Крутікова, С.В. Щурат. – К.: Наукова думка, 1980. – 440 с.
2. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / заг. ред. Ю. М. Бадзілі. – Ужгород: Закарпаття, 2007. – 224 с.
3. Ростова Н. Електронний альманах «Вперед, Пегас!»: для города, страны и мира! / Н. Ростова // Ильичевец. – 2009. – №108 – С. 2, 16.
4. Чеботков И. Ждем тебя, «Моряна» / И. Чеботков // Азовский моряк. – 2002. – №34. – С. 7.

Стаття надійшла до редакції 4 жовтня 2011 р.

I. O. Vyalkova

MARIUPOL'S ALMANAC 1991-2010

In the article almanacs are analysed Mariupol for period 1991-2010 years. Their general description is given (type of almanac, period of existence, genre-thematic filling, authors of editions). Publish in the local and regional press, which light up activity of the Mariupol almanacs, is considered.

УДК 821.161.2.091Франко

В. В. Дуркалевич

СТРАТЕГІЯ “ТЕКСТ У ТЕКСТІ” У ТВОРАХ ІВАНА ФРАНКА І БРУНО ШУЛЬЦА

*У статті досліджується домінуюча моделююча стратегія “текст у тексті”. Автор намагається проаналізувати функціонування цієї стратегії як найважливішого механізму гетерогенності текстової структури у творах “*Voce constrictor*” і “*Мертвий сезон*”.*

Ключові слова: “текст у тексті”, структура, парадигма, символ.

Однією із яскравих тенденцій сучасних франкознавчих досліджень є спроба розширення контекстів прочитань як наукової, так і художньої спадщини Івана Франка. На особливу увагу в цьому плані заслуговує третій випуск “Франкознавчих студій”, у якому вміщено статті Романа Мниха “Дрогобич, Дрогобич...”: Топос Дрогобича у творах Івана Франка та Бруно Шульца” й Ігоря Набитовича “Дрогобицькі” романи: